

GAZETA TRANSILVANIEI

Abonamentul: pentru Austro-Ungaria pe un an 24 cor.; pe 1/2, an 12 cor.; pe 3 luni 6 cor., pentru România și streindătate pe un an 40 lei; pe 1/2, an 20 lei.

ZIAR POLITIC NAȚIONAL.

Apare seara, în fiecare zi de lucru.

Redacția și administrația: Strada Prundului Nr. 15. Inscrisele se primesc la administrație. Prețul după tariful și învoială. Manuscrisele nu se înapoiază. TELEFON Nr. 226.

In ajunul deschiderii orfelinelor noastre

Rostul Orfelinelor. Propuneri și păreri importante.

Din peana unui fruntaș al neamului nostru primim spre publicare următorul important articol, asupra căruia atragem deosebită atențiune a cercurilor noastre competente:

Orfelinatele noastre se vor deschide la toamnă. O idee fericită, încolțită în mintea unei femei luminate, un gând sfințit de binecuvântarea unui arhipăstor, venit la timp potrivit, a prins în inimile multimei și într'un an s-a izbutit să se strângă de la oameni năcăjiți sume considerabile de bani, menite să aline durerea obștească.

Acum însă, când gândul e să se schimbe în faptă, e datoria noastră a tuturor să-l precugetăm bine. Căci nu e de ajuns, când vrei să faci o faptă bună, să dai o părțică din prisosul averii tale pentru cei lipsiți, ci înțovărășește obolul ce l-ai dat de interesul viu ce-l porți cauzei căreia l-ai jertfit. Nu lăsa pe alții toată povara faptei bune, ci dacă simți că sfatul tău poate fi folositor, spune-ți-l. Mai mult decât orișicând, acum cred că e necesar să se discute chestia orfelinelor noastre în cercuri cât mai largi, când numia o lună sau două ne despart de înfăptuirea lor.

Înainte de toate, mi se pare că în opinia noastră publică e pe cale a se forma o idee falsă despre rostul Orfelinelor. Cum noi suntem un popor sărac, suma de vre-o trei sferturi de milion de coroane care s-a strâns în cele două arhidieceze ni se pare atât de mare, încât ne închipuim că din interesele ei vom putea crește generații întregi de orfani; am auzit vorbindu-se chiar de case ce se vor cumpăra sau s'au și cumpărat, ca să adăpostească pe orfani, de instalații model ce ar trebui procurate, etc.

Nimic mai greșit decât aceasta. Să luăm un exemplu, dacă vreți, cam „din topor“, dar după cum cred, destul de instructiv: Unul din satele noastre sărace a fost pustiit de incendiu. Un eveniment elementar, iscat dintr'o cauză independentă de voința noastră, care a distrus într'o noapte căsuțele acoperite cu șindile ale atâtor nenorociți rămași acum pe drumuri. Se face un apel pentru ajutorarea lor și se găsesc oameni caritabili care strâng o sumă spre a le veni în ajutor. Ce vom face cu suma aceasta? De sigur că nu o vom pune la o bancă ca din interesele ei să se reclădească peste cincizeci sau o sută de ani satul incendiat, ci o vom împărți între cei rămași pe drumuri, ca să nu moară de foame și să-și ajute cu ea până ce vor putea să-și clădească din nou casele și până ce pe ogoarele lor va crește iar grâul și porumbul ce-i hrănește.

Un astfel de incendiu, în proporții uriașe firește, e și războiul al cărui martori suntem. O putere elementară pe care nu o am deslănțuit-o și nu noi o putem zăgăzui, distruge zilnic atâtea vieți scumpe nouă și lasă zeci de văduve și sute de orfani. Caritatea publică a strâns la noi o sumă care de ar fi de zeci de ori mai mare, n'ar putea ajuta pe toți ne-

norociții. Dar e vorba să ajuți cât poți și să ajuți la timp.

Banii ce s'au strâns nu-i voie să devină un fond pentru mai târziu, ci trebuie întrebuințați acuma pentru o acțiune de salvare socotită pentru cel mult cei zece ani următori. Peste zece ani, orfanii de azi sunt băiețândri, care își pot agonisi singuri pâinea, iar orfanele de azi vor putea întemeia singure căsăci. Nu e deci vorba să creștem generații de oameni deprinși să trăiască pe socoteala neamului, candidați și candidate la locurile gratuite ale internatelor puține și sărace ce le avem, un fel de bursieri ai milei, ci să salvăm momentan cât putem salva. Să nu uităm că procentele ce le primim după un capital de un milion schimbat în fundație au din punct de vedere economic-național o valoare cu mult mai mică decât viața a câtorva oameni pe care i-am scăpat de moartea de foame și dintre care fiecare va reprezenta mai târziu un capital cu munca, cu inteligența și copiii lor. Ei vor aduce societății din care fac parte un folos mai mare decât „fondurile“ moarte, căci ei sunt doar meniși să umple golurile iscate prin moartea năprasnică a părinților lor și ei vor fi cei ce se vor putea bucura de binefacerile păcii și a primenirii istorice ai căror actori suntem noi.

Să nu îngropăm deci talantul!

Să socotim puțin cu țife exacte și să luăm ca exemplu Orfelinatul din Braşov. Nu sunt informat cât s'a strâns până acum, dar pentru socoteala noastră nu e nevoie decât de un exemplu.

Aditem dar că pentru Orfelinatul din Braşov s'a adunat o sumă de 40.000 cor. bani gata și prin cotizații anuale e garantat un venit de 1000 cor. în fiecare an următor. Să admitem de asemenea că cu o chiverniseală bună putem ținea în vremurile astea scumpe un orfan cu 500 cor. anual. În loc de a pune banii la bancă pentru ca să îmi dea la an în cazul cel mai bun 2000 cor. și împreună cu miia de cor. a cotizațiilor anuale să am disponibile 3000 de cor., din care să pot crește șase orfani, împart suma de 40.000 cor. pe zece ani următori, ceea ce face — cu interese—aproximativ 5000 cor. anual, la acestea adaog în fiecare an suma de 1000 cor. din cotizații și voi putea ținea numărul dublu de orfani.

E adevărat că peste zece ani am cheltuit capitalul întreg și nu voi mai putea primi decât atâți orfani câți pot hrăni din cotizațiile anuale. Dar în zece ani va fi pace și vom trăi în împrejurări pe care noi astăzi nu le putem prevedea. Nu orfanii care vor fi de acum în zece ani ne interesează, ci orfanii rămași azi după vitejii ce și-au vărsat sângele pentru patrie și tron și pe care nu-i putem lăsa peritori de foame, din simț de caritate și din interes economic-național. Pentru împrejurările de peste zece ani, pe care nici prevedea nu le putem astăzi, nu e momentul acum, când arde coșul asupra casei noastre, ca să creăm instituții.

Ce fel de orfani ar trebui primiți? De ce vârstă? Ce educație să li să dea în Orfelinate?

Iată trei întrebări asupra cărora mi se pare că de asemenea nu s'a dat încă un răspuns lămurit.

Fiind numărul orfanilor ce-i putem crește în Orfelinate restrâns, iar al celor ce vor face apel la noi, mare, trebuie făcută înainte de toate o selecție. Punctul de vedere umanitar nu e voie să ne ducă la o alegere greșită și în orice caz trebuie preferiți copiii sănătoși celor slabi sau chiar bolnavi. E vorba să creștem o generație de oameni care au să umple golurile grozave ce au rămas și vor rămănea încă în rândurile noastre.

Cu privire la starea socială a părinților, cred că ar trebui să se dea întâietate copiilor de proletari, mici industriași, servitori și slujbași subalterni și numai în rândul al doilea ar veni orfanii de țărani. Aș dori să nu fiu înțeles greșit. Îmi dau și eu perfect seama că țărani e stălpul poporului nostru. Dar socotind cu împrejurările actuale, mizeria e la oraș, nu la sat. Afară de aceea la sat copiii se cresc mai ușor decât în suburbii, iar caritatea publică între țărani noștri e atât de mare, încât cu mult mai ușor primesc adăpost la rude și vecini orfanii satului, de cât cei dela oraș.

Vârsta orfanilor de primit aș limita-o între 4 și 8 ani. Aceasta e vârsta când, pentru oamenii săraci, copiii sunt numai „guri“ care cer de mâncare, fără să fie de folos. Acești copii care trebuie hrăniți, îmbrăcați și grijiți de mame, care pleacă dimineața la lucru și se întorc numai seara, sunt mai expuși primejdiei de a se prăpădi fizicește sau moralicește.

Dacă poți să îi iai unei mame chinuite copilul de 4-8 ani, să-i hrănești, să-l aperi de boalele molipsitoare care seceră cele mai multe jertfe tocmai la vârsta aceasta, să le dai o instrucție elementară și apoi când sunt de 12-14 ani să-i dai înapoi mamei, căreia îi poate fi de-acum un ajutor, atunci ai făcut o adevărată acțiune de salvare. Sau, dacă nu mai e reclamat acasă, îl dai la o meserie sau într'o slujbă și-l supraveghezi de departe până își poate câștiga singur pâinea ca om cinstit. În foarte puține cazuri, și numai când descoperi la orfan aptitudini deosebite pentru învățătură, îl lași să urmeze la școală, căutând să-i procure existența în vre-un internat, sau făcându-i rost de unul din ajutoarele existente pentru elevi sărmani.

Urmează deci, că educația ce e a se da orfanilor, n'are să fie o creștere complicată, că Orfelinatul n'are să fie o instituție care să crească „domni“. Mai mult o școală froebeliană pentru copiii cei mai mici, iar pentru cei mai marișori o îngrijire și supraveghere bună în orele când s'au întors dela școală. Va fi deci nevoie înainte de toate de câteva femei-îngrijitoare, care să se dedice cu toată dragostea creșterii acestor copilași. Cum orfelinatele se vor face în orașele în care avem și internate de fete, s'ar putea afla ușor o modalitate ca și copilele din internat — mai ales bursierele — să se ocupe de orfani.

În acord cu această creștere simplă ar trebui să fie și instalarea orfelinelor. Nu plasarea capitalului în zidiri, nu cheltuirea banilor atât de greu adunați cu un mobilier atât de scump tocmai în ziua de azi, ci închirierea unei locuințe potrivite și mobilarea ei cât mai simplă: sunt sigur că întrebându-se din casă în casă s'ar găsi ușor prin poduri cele 15-20 de paturi de copii, cele câteva dulape și mese, care ar trebui numai reparate și vopsite din nou, iar la țărancele noastre în lăzi se vor găsi cu ușurință cele câteva trâmbe de pânză din care mâni harnice să facă așternuturile de pat și rufe de corp pentru orfanii neamului.

Aceste câteva idei n'au pretenția să rezolve problema atât de grea și atât de actuală a orfelinelor. Cred însă că pe baza lor s'ar putea începe o discuție în presă, din care cei chemați vor putea culege câteva vederi nouă și câteva idei practice. Aș dori mai ales să străbată în cercuri cât mai largi gândul ca banii adunați să nu fie prefăcuți într'un fond din ale cărui procente să se acopere cheltuielile, ci suma întreagă să se repartizeze pe 8 sau 10 ani, astfel ca să putem alina cât mai multe suferințe acuma, când e nevoie de alinare. Fiecare orfan din care vom face un Român sau o Româncă de omenie e mai mult vrednic decât mii și mii de coroane depuse la bancă.

Congresul național bisericesc.

D'scursul de deschidere al P. S. Sale Episcopului Ioan I. Papp al Aradului.

Preasfințite Domnule Episcop!
Venerabili și Preastumați Domni deputați!

Urmând invitații Preaveneratului nostru Consistoriu mitropolitan ne-am întrunit astăzi în sesiunea ordinară a Congresului nostru național-bisericesc, ca să ne exerciem dreptul garantat și să ne împlinim datorința impusă prin legea noastră organică.

Intruțiți acum în aceasta supremă corporațiune reprezentativă a bisericii noastre române ortodoxe din statul nostru ungar, țin de potrivit momentul spre a constata înainte de toate, că în senzul normelor în vigoare și deosebi în senzul concluziunii congresului Nr. 142/1886, — terminul pentru ținerea acestui congres era indicat pe ziua de 1/14 Octombrie 1915, prin urmare întrunirea noastră de acum a urmat cu o întârziere de aproape un an.

Când însă constat acest fapt, nu pot retăcea nici aceea împrejurare, că aceasta neobservare a periodului statutar de trei ani, și astfel abaterea dela termenul normal de convocare și întrunire a acestui Congres, nu este fără păreche în istoria vieții constituționale a bisericii noastre din acest stat, ci cazuri analoge ne-au mai obvenit și în trecut, despre ce ne încredințăm din protocoalele congreselor din anii 186 și 1895, din cari ne încredințăm și despre aceea, că congresele de pe vremuri au justificat toate acelea abateri pe baza motivelor și împrejurărilor invocate de factorii supremi ai bisericii noastre, de factorii ei chemați și îndatorați a observa și respecta legea în toate detaliurile ei.

Dacă însă și în stări normale, deci și în așa timpuri, când în stat și în biserică domnea pace și liniște generală, dacă și în atari perioade, când alegerile membrilor erau efectuate pe toată linia, au obvenit piedeci, cari să poată justifica repețitele abateri dela termenul de întrunire a Congreselor noastre ordinare, este mai presus de orice îndoială, că războiul erup înaintea cu doi ani, acest războiu mondial, apărând prin flăcările sale întreagă lumea, a și creat atari stări excepționale, cari justifică orice abateri dela mersul normal al lucrurilor.

De aceea, considerând înainte de toate, că acest războiu a chemat pe câmpul de luptă pe toți bărbații dela etatea de 18 până la 50 de ani, iar pe cei mai bătrâni, capabili de lucru, i-a supus unei autorități speciale pentru diferite trebuințe de război;

considerând apoi, că sub durata războiului, majorității cetățenilor de loc nu-i este dată posibilitatea de a-și exercia drepturile constituționale, iar minoritatea, deși își poate exercita acest drept, dar numai fără asigurarea libertății;

considerând și faptul, că deși durata mandatelor pentru dieta țării expirase la 21 Iunie 1915, totuși factorii competenți n'au dispus alegeri nouă pentru noul ciclu; mai considerând și împrejurarea, că însași dieta de acum a declarat de imposibilitate morală dis-

punerea de alegeri și convocarea unei diete nouă, ci din acest motiv, prin articolul de lege IV din 1915, — sancționat de Majestatea Sa, preagrafosul nostru monarh, — și-a prelungit durata activității sale până la a VI lună ce va urma după încheierea păcii;

considerând în fine și faptul, că biserica noastră trăiește în stat, și credincioșii ei și din privința exercierii dreptului constituțional bisericesc stau sub aceeași restricțiune, sub cari stau și din privința exercierii dreptului cetățenesc, — era de tot natural, ca și consistoriul nostru mitropolitan să se acomodeze împrejurărilor, sub forța cărora apoi prin concluzul său dela 21 August (3 Septembrie) 1915 Nr. 274, a și decretat amânarea dispunerii alegerilor pentru noul period congresual, până după încetarea stărilor excepționale dominante.

Și dacă în cursul timpului acest organ suprem administrativ al întregii noastre provincii mitropolitane totuși a făcut pregătirile pentru întrunirea congresului convocat pe ziua de astăzi; dacă adevărat acest organ s'a aflat necesitat a se abate dela concluzul de mai sus chiar și sub durata stărilor excepționale prin cari trecem și noi, — această abatere o justifică pe deplin însuși evenimentul pe cât de trist și dureros, pe atât și de cunoscut: trecerea din aceasta viață pământească a Excelenței Sale, Inaltpreasfințitului Domn Ioan Meșianu, capul încoronat al bisericii noastre ortodoxe române din Ungaria și Transilvania.

În fața acestui fapt, lăsând istoriografului nepreocupat să aprăceze la timpul său meritele neperitoare, ce a acest mare arhieru și-a câștigat prin activitatea sa și prin rezultatele obținute în folosul neamului și al bisericii noastre în cursul arhipăstoriei lui de peste patruzeci de ani, ating la acest loc numai împrejurarea, că stimei și venerațiunii generale, de care fericitul întru Domnul s-a bucurat în cursul zilelor vieții sale, nu altcum doliului profund, în care acest destoinic cărmăcu a străpus biserica sa prin mutarea dela noi, clerul și poporul nostru i-a dat cea mai vie expresiune la actul plecării sale pe calea, de unde nu este reîntorcere, participând la acest act din toate centrele și unghiurile mitropoliei în număr de tot impunător, atât în persoană, cât și prin delegații reprezentanți ai lor în frunte cu arhierii sufragani, precum au participat tot în număr impunător și cetățenii Sibielului, în frunte cu reprezentanții confesiunilor și cu autoritățile militare și civile.

Și acum, convingându-ne, că sus-pomenitul mare ierarh nu mai este între noi, află de potrivit timpul să dăm memoriei lui și din acest loc tributul recunoștinței și al venerațiunii noastre, deci să rugăm pe Domnul cerului și al pământului, ca sufletul răposatului să-l așeze în corturile dreptilor, iar o sâmintelă lui să le facă loc de odihnă eternă.

In veci pomenirea lui!

Am atins acestea, nu numai pen-

tru a expune pe scurt procedura urmată în chestia întrunirii acestui congres, ci le-am atins și pentru aceea, că dacă mie mi-a venit onoarea să ocup de astă dată prezidiul în această reprezentanță bisericească a provinciei noastre mitropolitane, aceasta să binevoia a o considera de o urmare naturală a dispoziției §-lui 147 din Statutul nostru organic, după care, în caz de împiedecare a mitropolitului, prezidiul congresului îl conduce episcopul cel mai bătrân în funcțiune, care pentru acum sunt eu.

Preasfințite Domnule Episcop! Vrabili și Preasfinți Domni deputați!

Văduvia scaunului arhiepiscopesc mitropolitan, care a solicitat întrunirea noastră în acest congres ordinar, are de urmare și acum observarea strictă a dispoziției §-ul 98 al Statutului organic și astfel activitatea noastră din sesiunea actuală este redusă la cenzurarea și pronunțarea competenței asupra rapoartelor generale și speciale, intrate dela Consistorul nostru mitropolitan, despre activitatea sa din periodul trecut.

Dar de ar fi și alte agende, noi să nu pierdem din vedere greutatea zilelor, greutate înăspriță și prin stările excepționale, prin cari trecem și noi, cu întreaga noastră monarhie austro-ungară, și cari stări pot să-și reclame oare care influință și asupra mersului afacerilor bisericii noastre autonome.

Aceasta având în vedere, să mai avem și aceea, că unica moștenire ce ni-a rămas din moși strămoși, este biserica noastră națională, aceasta cetate puternică, între zidurile căreia ne-am afirmat nu numai existența în cursul veacurilor trecute, ci ne-am conservat și cele mai sfinte clemente, celea mai scumpe mărgăritare ale vieții noastre: *limba și credința strămoșească cu datinele noastre creștinești.*

Dându-ne seama de acest adevăr, să ne mai dăm seama și de acela că suntem nu numai fiii, ci acum suntem și reprezentanții acestei biserici, a acestei mame bune, care ne-a crescut și ne-a hrănit cu laptele ei creștinesc, deci ca atari nu putem fi nepăsători față de interesele ei superioare, ci cu toții avem datorință de a ne da seama, că direcția și măsura în care ne-ar putea influința stările excepționale de astăzi, *atârână dela gradul și măsura sentimentului și a conștiinței noastre de datorință, dela țaria convingerii, deci dela gradul și măsura dragostei ce avem și vom să manifestăm față de noi înșine și de viitorul apropiat și îndepărtat al acestei biserici, pe care nemuritoriul arhiepiscop și mitropolit Andreiu baron de Șaguna a organizat-o din nou, pe bazele cele mai liberale, în scopul asigurării existenței și dezvoltării ei naturale, în cadrele și sub scutul legilor țării.*

Ca să înțelegem răspunderea ce ne încumbă poziția ce ocupăm în această reprezentanță supremă a bisericii noastre, vă citez aci din cuvântul de deschidere rostit de pomenitul mitropolit Șaguna la congresul din 1868, următorul pasaj:

„Depun cu desăvârșită odihnă suflătoare toată competența legislativă și administrativă a bisericii noastre naționale în mâinile congresului prezent și ale celor viitoare congrese, cari singure sunt reprezentanțele legale și canonice a întregii noastre provincii mitropolitane, prin urmare competente de a duce și conduce treburile administrative economice, bisericești, școlare și fundaționale. De astăzi încolo depun și responsabilitatea pentru ulterioara soartă a bisericii în mâinile acestui Congres și a celor viitoare...”

Cunoscând toate acestea, urmează de sine să ne facem datorința, în direcțiunea arătată de marele Andreiu; în consultările noastre să păzim mai mult ca oricând obiectivitatea și calmitatea, cari au caracterizat corporațiunile noastre bisericești superioare în toate afacerile de interes general, prin ce biserica noastră a și dat probe de maturitate și pricepere spre a-și conduce destinele de sine și prin sine.

Cugetându-ne la acestea vom înțelege pe deplin necesitatea observării cuvintelor marelui apostol care ne zice: *„Toți să grații una și să nu fie între voi împărecheri, ca să fiți întemeiați într'un cuget și într'o înțelegere.”* (I. Corint 1. v. 10).

„Celea ce sunt ale păcii să urmați și celea ce sunt spre zidirea unuia spre altul” (Rom. 14 v. 19).

Pe lângă celea de mai sus, să ni-zuim a da probe învederate și despre aceea, că consultările noastre sunt inspirate atât de duhul evangheliei cât și de respectul nostru față de legi și de Înaltul Guvern al patriei noastre, dar mai presus de toate să fie expresiunea fidelă a devotamentului, a credinței neclătite și a supunerii noastre omagiale către Maj. Sa, preagrațiosul nostru împărat și rege apostolic Francisc Iosif I., sub a cărui domnire glorioasă, biserica noastră și-a redobândit autonomia și sub a cărui părintească ocrotire această biserică își poate urma calea sa firească spre dezvoltare și întărire chiar și între împrejurări ca și celea de acum.

După toate acestea rog și aici pe Dumnezeu, duhul păcii și părintele luminiilor, să ne lumineze mintea, să ne determine voința și să ne încălzească inima cu căldura dragostei sale evanghelice, spre a înțelege și a urma adevăratele interese ale bisericii noastre vii, ale clerului și poporului credincios din întreaga mitropolia noastră, și salutându-vă cu dragoste părintească de bună venire, — declar sesiunea ordinară a congresului nostru național bisericesc, convocată pe ziua de astăzi, de deschisă.

Un autograf al Maj. Sale către națiunea ungară. Din Budapesta se comunică cu data de 31 Iulie:

Monitorul oficial de mâne publică, din prilejul împlinirii anului al doilea dela izbucnirea războiului, un autograf al Maj. Sale adresat contelui Tisza, în care se exprimă națiunii ungare mulțumita regală pentru perseveranța plină de jertfă și încredere, dovedită în decursul războiului și se dă expresiune credinței ferme, că dreptatea și grația divină vor hărăzi Monarhiei victoria finală.

Cum stau puterile centrale? Biroul Wolff din Berlin publică ultimul bilanț al războiului, care este următorul:

Puterile centrale dețin din teritor dușman	
în Belgia	29000 kilometri □
„ Franța	21000 „ „
„ Rusia	280000 „ „
„ Sârbia	87000 „ „
„ Muntenegru	14000 „ „
cu totul	431.000 kilometri □
Dușmanii ocupă:	
în Alsacia	1000 kilometri □
„ Galiția și	„ „
„ Bucovina	21000 „ „
cu totul	22000 kilometri □
Prizonieri sunt cu finea anului al doilea:	
în Germania	1,663.794
„ Austro-Ungaria	942.489
„ Bulgaria	38000
cu totul	2,658.283

Dați mici contribuiri anuale pentru Orfelinatul Uniunii femeilor rom. din Ungaria.

Contribuirile sunt a se trimite prezidentei „Uniunii” d-nei Maria B. Baiulescu Brașov.

+ Prof Nicolae Teclu.

Viena, 28 Iulie.

Alaltăieri a încetat din viață, în vârsta de 77 de ani, un distins învățat român, **Nicolae Teclu**, profesor la Academia de comerț din Viena timp de treizeci de ani. Decedatul se bucură în lumea științifică de o reputație mondială, ziarele vieneze au cuvinte elogioase față de acest *hervorragender Gelehrter* în domeniul chimiei.

N'a fost numai un profesor care să-și fi achiziționat cunoștințe, ci, înzestrat cu un talent uimitor inventiv, a lărgit domeniul științific, a adus lucruri nouă, a creat sporind umanitatea.

La moartea lui gândul multora stăruie cu amărăciune asupra fatalității că talente superioare, personalități marcante ca Nicolae Teclu n'au ocupat vre-o catedră la vre-un institut de învățământ românesc, că energii de seamă sufletești nu sunt puse direct în serviciul culturii noastre naționale. Brașovenii voiau să aibă pe Nicolae Teclu profesor de chimie la liceul nostru din Brașov, Eforia școalelor de acolo îl și trimisese la Viena să se specializeze pentru această catedră. Mediul însă îl prinsese cu totul în mrejele sale, și a renunțat să plece la Brașov. (Într'un timp a fost profesor de gimnastică la liceul brașovenesc și director la fabrica de hârtie din Zărnești).

Înmormântarea.

Astăzi a avut loc înmormântarea sa în cimitierul Hietzing. Colonia română de aici, împreună cu societatea *România Jună* au ținut să dea toate onorurile funebrele ce se cuvin unui învățat de seamă ridicat din sângele nostru. *Academia Română* a fost reprezentată prin d. Mavrocordat, ministrul României la Viena.

Numeroase cununi străjuiesc sicriul decedatului în capela cimitierului. Cununi familiare, două cu fundă tricoloră: a coloniei române și a soc. *Rom. Jună*; a Academiei de comerț și ale prietenilor streini.

La orele 4 d. a. s'a început prohodul servit de păr. *Sidorovici* dela Capela română. Lângă sicriu sunt cei doi fii, apoi *generalul* Licu preș. comitetului parohial, dr. *Ciuru*, arh. *Cesar Popovici*, alți membri distinși ai coloniei, studenți dela *România Jună*, d. ministru *Mavrocordat*, câțiva profesori universitari, și un public numeros dintre cunoscuții celui repostat. În fața mormântului d. dr. *Lazar Popovici*, un fruntaș al coloniei, a rostit un pătrunzător discurs funebral în care se evidențiază în întregime viața și meritele profesorului Teclu. (Discursul îl vom publica, din lipsă de spațiu, în n-rul viitor. *N. Red.*)

Cuvintele oratorului au făcut o adâncă impresie asupra publicului îndoliaț, figura dispărutului a fost reconstituită prin bogăția informațiilor complet.

Îndată ia apoi cuvântul președintele societății *România Jună*, d. *Ion Nandriș*, care prin cuvinte emoționante până la lacrimi evocă mai multe amintiri din viața celui ce a fost unul dintre fondatorii acestei societăți.

Colonia Română din Viena și-a făcut datoria întreagă față de decedat, ca față de un ilustru reprezentant al sângelui nostru, reprezentant care poate nu și-a împlinit toate datorile la cari îl o-

bligau originile și talentele rasei. Dar toți participanții am așteptat să auzim aprecieri și din partea vre-unui trimis al Academiei, pe care a servit-o Nicolae Teclu zeci de ani, din partea vre-unui coleg de catedră, din partea vre-unui savant german. N'a vorbit însă nimeni dintre aceștia. Nicolae Teclu coboară sub glie prohodit numai de ai săi.

Euph.

Situația României.

Decamdată nici o schimbare în politica României.—Trăiască regele!

Intr'o telegramă sosită eri din București la Berlin se spune că agitațiile războinicilor din ultimele zile au rămas fără efect deosebit. *Brătianu stăpânește până acuma situația. O politică grabită sau aventuroasă este eschisă.* Nu mai există îndoială că atitudinea lui Brătianu va fi condusă exclusiv de aprecieri practice și trezvie. Brătianu a dovedit în decursul războiului mult sânge rece și prevedere.

Despre o schimbare în cursul politicii române nu poate fi deocamdată vorba. Atitudinea viitoare a României va depinde dela evenimentele ce vor urma, în privința cărora nu vor fi date de ton pentru guvernul român considerante de ordin sentimental ci numai de judecată rece.

Sub titlul „Trăiască regele” ziarul *„L'Eclair de Balkans”* aduce elogiul regelui României pentru liniștea și calmul, cu care judecă situația delatărând o criză a statului român. Amintitul ziar scrie între altele:

„Convorbirea regelui cu primul-ministru, care a durat timp mai îndelungat ca convorbirile obicnuite ale Regelui cu premierul, a adus deja fructele prime. Guvernul însuși a dispus să se desmintă numirea d-lui general Ilescu la postul de șef al statului major și acum nu se mai vorbește despre celebrele manevre, de mobilizarea acunsă, grație căreia se spera de-a putea pune armata pe picior de război cu încunjurarea semnăturii regelui. Acei, cari cunosc politica noastră încălțită în amănuntele ei, laudă siguranța liniștită pe care tinărul nostru rege a manifestat-o în timpul ultim.

Vorbind apoi de pretinsele încercări făcute de d-l Brătianu de-a pune Coroana în fața unui „fait accompli” ziarul încheie:

Regele a făcut acum pentru a doua oară uz de autoritatea sa regală și d-l Brătianu s-a acomodat din nou. În mod definitiv nu numai deocamdată? Aceasta nu împoartă. Lucrul de căpetenie este, că regele și-a dovedit patriotismul și autoritatea sa.

Regele, care în această oară nu vrea să arunce țara într'un războiu îngrozitor, corespunde dorinței unanime a țării sale. El întrușchipează garanța pentru pace. Noi voim să ne încredem în Mai. Sa și-i strigăm din toată inima: *Trăiască regele!*

Voc de pressă

„Dimineața”, sub titlul „Semne pentru intrarea în acțiune?” publică următoarele rânduri: Cu trenul de marfă 693 au fost expediate eri seara 2 vagoane cu aramă în Germania. Alaltăieri s'au trimis cu trenul de marfă 638 două vagoane cu carne direct la Berlin. În stațiunea Chitilla au sosit șase vagoane fasole, încărcate pentru Germania. Fiecare vagon are un tonaj de 25.000 kgr.

„Gazeta” se plânge, că nici de astădată nu-i nimic cu intrarea în acțiune. Se repetă *federația* de-acum doi ani. De câțori federaliști se pun în mișcare, de-atâtea-ori Brătieniișiși lășesc svonul, că șeful lor e decis să între în acțiune.

„Viitorul” polemizează cu d-l N.

Filipescu, care vrea să introducă dreptul pumnului și să transpună țara în evul mediu. Cel puțin această impresie i-ți face vorbirea sa din sala Dacia și întreaga sa acțiune.

„Seara” spune că toate presiunile ententei s'au spart de conștiința națională și de hotărârea bărbătească a factorilor cu răspundere.

„Dreptatea” e informată că în ora din urmă guvernul a dispus, ca concentrările mari de trupe, proiectate pentru August, să se amâne pe mai târziu. Concediile ofițerilor superiori — cari s'au dat în timpul din urmă numai pentru 5 zile — s'au prelungit până în 1/14 August.

„Steagul” e informat că fostul ministru de războiu pe timpul campaniei din 1913, generalul Hîrjeu, și-a anunțat, într'o scrisoare adresată d-lui Marghiloman, intrarea în partidul conservator.

„Naționalul” înregistrează următoarea enunțiuune, pe care ar fi făcut-o directorul „Băncii generale române” Petersen:

Înainte de două zile România era aproape de războiu; astăzi însă stă mai departe decât oricând dela o astfel de eventualitate.

Operatiunile militare germane.

Buletinul oficial pe ziua de 31 Iulie

Câmpul de operațiuni dela vest

Întreprinderile engleze la *Pozieres* și *Lougeval* au durat până eri și au introdus marele nou atac anglo-francez, care s-a început unat, dimineața, între *Somme* și *Longueval* folosindu-se cel puțin 6 diviziuni. În timp ce în decursul zilei focul nostru concentric a ținut pe loc pe dușman între *Pozieres* și *Longueval*, el a putut trece numai spre seară la atacuri singuratică, dar acum cu forțe foarte mari. Dușmanul a fost respins în tot locul, cu pierderi foarte grele sângeroase, și nu a putut câștiga absolut de loc teren. Unde s-a ajuns la lupte, acestea, mulțămite regimentelor de rezervă din *Bavaria* și *Saxonia*, precum și atacului vitejilor din *Schleswig-Holstein*, s-au terminat în favorul nostru. 12 ofițeri și 769 soldați au fost făcuți prizonieri, iar 13 mitraliere au fost capturate.

La sud dela *Somme* s-au dat lupte de artilerie. În regiunea dela *Prunty* (în *Champagne*) a eșuat în focul nostru un atac mai slab francez. La ost dela *Maas* focul de artilerie s-a potențat de mai multe ori la o violență mai mare. La sud dela fortul *Vaux* s-au dat lupte mai mici cu granate de mână.

Unui atac aerian dușman la *C. n-flans* i-s-a răspuns cu bombardarea *Pont a Mousson-ului*. La un atac îndreptat contra orașului *Mühlheim* din *Baden*, escadra aeriană franceză a fost oprită la *Neuenburg*, pe *Rhin*, de către avioanele noastre „Fokker”, alungată și urmărită. Avioanele conducătoare dușmane au fost prăbușite la nord-vest dela *Mühlhausen*. Sublocotenentul *Hoehndorf* a scos din luptă la nord dela *Bapaume* al 11-lea, iar sublocot. *Witgens* la ost dela *Peronne* al 12-lea rival al său. Câte un biplan francez a fost împușcat la vest dela *Pont a Mauson* și la sud dela *Thiaumont*; acesta din urmă prin focul tunurilor de apărare.

La ost și sud-ost.

De ambele părți dela *Friedrichstadt* au fost respinse detașamente rusești de eclerați. Atacuri îndreptate contra poziției noastre de canal la vest dela *Logstîn* și la *Nobel* (lângă *Strumîn*, spre sud-vest dela *Pinsk*) au eșuat. Asalturile puternice îndreptate de masse de trupe rusești contra grupului de armată al generalului *Linsingen*, au fost și eri respinse glorios, cauzându-i „dușmanului din nou cele mai mari pierderi. Presiunea cea mai mare a îndreptat-o dușmanul pe sec-

În noaptea asta neagră.

În noaptea asta neagră, e liniște deplină
Și nu răcnesc nici tunuri, nici inimi nu suspină,
Ci-n taberi învrăjbite zbor falfăiri de vise
Pe frunțile noptate, pe genele închise.
Doamne! în noaptea asta de ce-i atâta pace?
Că chiar și codru-acum pe-o clipă par-că tace!
Și-n zări prin cari plutise al morții duh păgân,
Azi liniștea și duhul vieții e stăpân!
Par-că pe steпа neagră, grozavă și pustie
S'a săvârșit acuma preasfânta liturghie!
Și'n fumul de cădelniți pioase rugi rostite
Se-nalță-ncet și-n pace spre zările cernite.

Nu vezi?! pe steпа moartă trec albe umbre-n gloate,
Au ochi senini ca cerul și aripi argintate,
Le arde-n ochi norocul, și-arșee lucitoare,
S'afundă-ncet în gila de sânge-aburitoare.
De-o oară ei săpară întreaga steпа grea

De câte inimi bune s-au odihnit în ea!
Ei trec spre alte stepe cum au trecut și ieri!

Sunt îngeri cari azi noapte s'au coborât din ceri
Ca să desgroape-n taină când liniștea-i deplină
Inimi căzute-n lupta grozavă și haină!

Nu le cunoști?! dar uite că cetele n'gerești
Desgroapă-n noaptea asta tot inimi românești.
Și cum le-adună-ndată tot alte cete vin,
Se-nalță-ncet în naltul imenzului senin,
Ca să le scalde-n pacea țăriiilor cerești
Pe-atâtea inimi bune, duioase, românești!

Și mâne noapte îngeri în zbor de gând porni-vor
Și'n triste țintirime din satul vost veni-vor
În tot Ardealul unde se odihnesc străbunii
Ei vin și-aduc pe buze balzamal rugăciunii
Ce-o zic când inimile spre-odihnă le așează
În țintirime unde cruci să le stea de pază,
Cruci roșii și cruci negre de sânge și de moartel

Și-odată mândrul soare în toată strălucirea
Va răsări din noapte! Extaziată firea
Se va porni să cânte cum n'a cântat nici când,
Din Ceru până-n adâncuri va fi un sigur gând:
Al Invierii sfinte și mari a tuturora!

Și-atunci din inimile ce dorm acum în pace,
Din inimile moarte și-n bucurii sărace
Vor crește brazii cu fruntea-nălțată până-n ceri,
Vor crește codrii-n ziua eternei mângăieri
Și vor porni să cânte cu forță uriașă
Cum n'auzi pământul de când fu pus în fașă.
Cânta-vor viii-atacua și morții din mormânt
La cea mai mare ziua ce-a fost pe-acest pământ!

Stăpâne, ni-ești nădejdea prin lupte și nevoi,
Învingerea adune-o și nu uita de noi,
Galda de jos, la 27 Iulie 1916.

Ovidiu Hulea.

torii de ambele părți dela yinia ferată Kowel—Sarny, între Witonicz și Turja. Un contra-atac bine pregătit la Saret-sche (spre sud dela Stobochowa) a aruncat înapoi pe dușmanul care înaintase. După cât s-a constatat până acum, eri au fost făcuți prizonieri 1889 Ruși între care 9 ofițeri.

Escadrelle noastre aeriene au făcut însemnate pagube dușmanului în zilele din urmă, prin atacuri îndreptate contra locurilor de încușturare, contra trupelor în marș și cari bivouacau, precum și contra drumurilor de legătură dela spatele frontului.

Armata generalului Bothmer:

Continuându-și atacurile în sectorul la nord-vest dela Buczacz, Rușilor le-a succes să pătrundă în câteva locuri în linia noastră cea dintâi de apărare. Ei au fost însă respinși și toate atacurile au fost glorios respinse.

Câmpul de operațiuni din Balcani.

Nu s-a petrecut nimic nou.

Situația în Galiția.

Ingrijirea populației. Increderea armatei noastre.

Dintr-o corespondență censurată dela corespondentul său special datată din 23 Iulie și publicată în „Pester Lloyd de ori”, reținem următoarele:

Chiar în cazul unei reduceri parțiale a teritoriului nostru, nu există de prezent un pericol pentru capitala galiției, Lemberg. Armata noastră stă pe punctul de vedere, că nu e permis ca populația, demnă de deplăns a Galiției, să fie surprinsă prin evenimente militare și nici fals informată. La timp i se va spune: acum trebuie să evacuați.

Așa am făcut la Brody unde totul a mers neted. Armata are inimă pentru populație și în viitor va purta grijă, ca nimic să n-o surprindă. Nimenea nu e îndreptățit să creadă, că comandamentul va lăsa poporul în voia sorții. Când va fi necesar, se va spune la vreme, mai bine 14 zile mai curând decât 24 de ore prea târziu. Popoarația deci se aibă încredere.

Despre spiritul în armata noastră corespondentul scrie, că spiritul și dispoziția trupelor au rămas ireproșabile. Natural, că operațiile au devenit mai anevoioase, ca înaintea situației schimbate. Aceasta nu mai este secret pentru nimenea. Și totuși încrederea trupelor noastre este nemicșorată.

Comunicatul Höfer.

Buletinul oficial pe ziua de 31 Iulie.

În nordul monarhiei.

Pe înălțimile ce se ridică la ost dela Cărlibaba trupe din armata lui Pflanzer Baltin au respins în noaptea de alaltăieri o ieșire a Rușilor. În Galiția sud-estică ziua a fost relativ liniștită. La vest și la nord-vest dela Buczacz dușmanul își continuă ca și până acum ca cea mai mare înverșunare atacurile sale. Acolo s-au dat și eri lupte crâncene și înverșunate. Trupele aliate și-au menținut toate pozițiile lor. Imediat la vest dela Brody au eșuat mai multe atacuri de noapte ale dușmanului.

În Wolhynia dușmanul și-a jertfit și eri nenumărate mii de luptători, fără nici un succes. Ori-unde a dat asalt: la Swiniace, la vest și la nord-vest dela Luck și pe ambele părți dela calea ferată ce duce dela Sarny spre Kowel, coloanele lui de asalt au eșuat în tot locul. La sud dela Stobochowa, unde în mod transitoriu și-a pus piciorul pe pământ stâng al râului Stochod, a fost din nou alungat. Aliații cari luptă în Wolhynia au făcut eri prizonieri mai mulți ofițeri ruși și 2000 soldați și au capturat 3 mitralieze.

La granițele italiene.

În Dolomiți a fost respins eri sângeros, în regiunea Tofana, un atac al mai multor batalioane de Alpi. 135 Italiani, între cari 9 ofițeri, au fost făcuți prizonieri și am capturat 2 mitralieze. Pe frontul dela Isonzo artileria dușmană a susținut un foc mai violent contra capului de pod dela Tolmein și dela Görz, precum și contra pozițiilor noastre dela Monte San Michele.

Câmpul de operațiuni din Balcani.

Nu s-au petrecut evenimente mai însemnate.

Generalul de divizie Höfer, locțiitorul șefului de stat major.

Pentru soldații nenorociți în războiu.

Transp. din nr. 151 al „Gaz.”

C. 14411/41

D-l Dr George Popu, Budapesta 2.— La olaltă C. 14413/41

ȘTIRI.

— 1 August n. 1916.

Din cauza Sf. sărbători de mâne, Prorocul Ilie, ziarul nu va apare până Joi seara.

Distingții. Cu lauda preainaltă — *Signum laudis* — au fost distinși din nou sublocotenentii i. r. Ioan Mesotă, Valer Pop ambii din reg. de inf. 2 și locotenentul i. r. Dr. Ludovic Petrașiu din reg. 23 de honvezi.

Cu *medalia de argint pentru vitejie* cl. 2 a fost distins soldatul artilerist Ladislau Ienciu, iar cu *medalia de bronz R. Cristea*, ambii din reg. 5 de art. teritorială.

Pentru fondul ziaristilor au trimes prin administrația ziarului nostru domnii: Dr. George Popu, B-pestă 2 cor. și Elie Rauca, Hăghig 5 cor. Mulțumită.

Necrolog. Subscrișii aducem la cunoștința tuturor neamurilor, cunoscuților și prietinelor, cumcă prea iubitul nostru *Ioan Staicu* sen., preot gr.-cat. în penziune, după lungi suferințe, în etate de 79 ani, împărțășit cu sfințele taine ale muritorilor, azi în 14/27 Iulie a. c. a încetat din viață. Inmormântare va avea loc Sâmbătă în 16/29 Iulie a. c. la 1 oră d. a. în cimiterul bisericeii gr.-cat. din Gusu. Fie-i țărâna ușoară și memoria neuitată!

Gusu, în 14/27 Iulie 1916. *Alesiu Staicu*, paroh gr.-cat. în Ludoșul-mare. *Ioan Staicu jun.*, paroh gr.-cat. în Gusu.

O Franceză a omorât 15 Germani. Morceau Emilia, eroina dela Loos, care a omorât cu bombe și cu pușcături de revolver 15 Germani, după cum se anunță din Paris, a fost distinsă cu ordine engleze și franceze.

Familia Țarului în cartierul general. După știri sosite din Rotterdam întreaga familie imperială rusă s'a adunat în cartierul general. Asupra acestei întruniri familiare circulă fel de fel de zvonerii. Intre altele ar fi vorba de-o logodnă în familia Țarului.

Doarme dus dela începutul războiului. Ziarele italiene anunță, un caz interesant: Pantofarul Antonio Fusso din Leverano a căzut în somn adâncă tocmai în ziua când s'a publicat în Italia mobilizarea generală și de atunci doarme în continuu, fără între rupere, susținându-l medicii în viață prin injecțiuni. Poporul crede, că Fusso nu se va trezi până în ziua încheierii păcii, scăpând-ni astfel somnul de serviciul la armată.

Serviciul de noapte în farmaciile brașovene pentru luna August s'a stabilit astfel: În interiorul orașului farmacia la îngerul păzitor de pe Târgului Grăului iar în Blumăna farmacia Borsody.

Gaut un econom și o bucătăreasă pentru internatul școalelor medii gr. or. române din Brașov. Aș preferi o păreche harnică: bărbatul econom, iar nevasta bucătăreasă. Reflectanții se vor adresa profesorului Ioan Petrovici (Brașov, Str. Prundului 39.)

Pentru Orfelinatul Uniunii fem. rom. din Ungaria.

D-l Ioan Bulbuc protopop gr. cat. din Mintiul rom. (Olahnemet) trimite contribuirea credincioșilor 15 cor.

Sublocotenent Nicolae Pop prin librăria diecezană Arad trimite contribuire de 6 cor. 45 fil.

D-na Maria Suci pres. Reun. fem. rom. și dl paroh Ambrosiu Tătar actuar din Hetur u. p. Sighișoara trimite colecta de membrii și contribuitori în sumă de 23 cor. 80 fil. după cum urmează:

Câte 2 cor. 40 fil., Florea Mihail Hundorfean, Catalina Ion Cifrea, Maria Vasiliu Suci, Ana Ion Suci, Maria Ilarie Suci, Maria Mihail Cifrea, Rașira Ioan Pogă 1 cor. 20 fil., Elena Pogă 1 cor. 20 fil.

Câte 2 cor. Florea Nicolae Suci.

Câte 1 cor. Ioana George Cifrea, Maria Zachera Mihail, Maria Ștefan Suci, Verșavia George Suci, Verșavia Ioan Kis.

Se chitează cu cea mai călduroasă mulțumită adresată atât

stimaților membrii și contribuitori precum și zeloșilor colectanți.

Ma:ia B. Baiulescu, președintă.

Internatul școalelor din Brașov.

In internatul cel nou din Brașov se primesc elevii școalelor gimnaziale, reale și comerciale românești din această localitate.

Clădirea e impozantă, aproape de școală și are:

- a) sale spațioase și luminoase de dormit (cu paturi de fier, cu somieră și saltea).
- b) sale luminoase de studiu.
- c) sale separate de mâncare (sufrageerii).
- d) coridoare spațioase, închise, luminoase.
- e) conduct de apă (din izvoare de munte).
- f) local propriu de baie cu dușuri.
- g) încălzire centrală (calorifer).
- h) infirmerie (spital) în grădină.
- i) grădină mare cu pomi.
- l) cât mai curând: lumină electrică.

Elevii internatului capătă: a) hrană bună și igienică. b) sprijin în prepararea lecțiilor. c) baie. d) tratament medical. e) supraveghere, lăsându-li-se însă peste zi și libertatea cuvenită.

Internatul e proprietatea școalelor și bucătăria se conduce în regie proprie.

Taxa de 1 elev e 1000 cor. pe an și se plătește în 4 rate anticipative, eventual și lunar.

Condițiunile de primire. Cererea de primire se va da până în 15 Aug. v. și va fi însoțită de următoarele acte: 1. ultimul testimoniu școlar. 2. act de naștere. 3. act de revaccinare (numai pentru elevii claselor I—IV. gimn. și reale). 4. atestat medical, că elevul e sănătos. 5. declarațiune legală, că părinții se supun normelor cuprinse în regulamentul internatului și admit în caz de proces competența judecătoreii din Brașov.

Fiecare elev va aduce cu sine: 6 cămăși de zi, 4 cămăși de noapte. pantaloni de baie. 6 ismene, 12 batiste. 12 părechi de ciorapi. 6 ștergare. 3 cearceafuri de pat. 1 plapomă cu nasturi. 3 cearceafuri de plapomă cu găuri pentru nasturi. 1 pernă de cap. 4 fețe de pernă. perie de cap, de dinți, de haine, de ghețe, peptene des și rar, săpun. 2 părechi de ghețe și pantofi de noapte. 6 servetele de masă și câteva carpe de praf, chipiul și uniforma obicinuită la școalele noastre din Brașov. (Aceste se pot comanda după înscriere. Chipiul e obligat dela cl. III. în sus, iar uniforma dela cl. V.)

Toate aceste lucruri trebuie consemnate într'un inventar scris în 2 exemplare.

Părinții vor însemna cu arnicu roșu rufe și hainele, cosând pe ele numărul, ce se va da de-odată cu răspunsul de primire. Rufe defectuoase (sdrențuite) nu se primesc.

Pentru asigurarea locului în internat se cere plățirea momentană a taxei pe una sau mai multe luni. Orice epistole precum și banii se vor trimite la adresa: *Ioan Petrovici*, profesor gimnazial, Brassó (Brașov), Str. Prundului 39, care va da toate informațiunile și deslușirile necesare.

Ca să nu fie nimenea expus de a fi refuzat în timpul ultim, e bine ca cererea de primire sau cel puțin de prenotare, să se trimită cât mai curând!

Înscrierile și cursul se încep la școalele noastre în 1—3 Sept. st. v.

Direcțiunea internatului (Strada Prundului — Porond u. Nr. 39.)

Proprietar:

Tip. A. Mureșianu: Branisce & Comp Redactor responsabil: **Ioan Lacea.**

Vânzare de casă.

Casele învecinate cu Internatul Școalelor române sunt de vânzare din mână liberă.

Casele se compun din 5 odăi, verandă cu geamlie, apă introdusă, grădină cu pomi roditori, curte mare.

În aceasta proprietate și-au găsit norocirea viitorului mulți foști elevi ai Școalelor noastre române. O casă blagoslovită de Dumnezeu în care și-a format viitorul și d-l protopop Dr. V. Saftu.

I. Spuderea, proprietar. Str. Sf-tului Nicolae Nr. 1 a.

„Artă“.

Execut portrete în mărime naturală după fotografie — în desemn pentru 25 coroane, în pictură în oleiu 60 cor.

Lazar, Zazăr, via: Nagybánya.

Nro. 261—1916 a. f. c. sc. d.

Publicare la concurs de stipendii și ajutoare școlare.

Publicăm concurs la următoarele stipendii vacante pe anul școlar 1916/17 din fondul de stipendii din districtul Năsăudului.

I. Stipendii.

- A, Stipendii de 1000 coroane:
  - 1. Pentru ascultători la drepturi 2 stipendii (cursul 4 ani).
  - 2. Pentru ascultători la filozofie și belearie stipendii (cursul 4 ani).
  - 3. Pentru ascultători la medicină — stipendii (cursul 5 ani).
  - 4. Pentru ascultători la tehnica 1 stipendiu (cursul 4 ani).
  - 5. Pentru ascultători la academia montanică și de silvicultură din Selmezbánya — stipendiu (cursul 4 ani).
  - 6. Pentru ascultători la academie comerciale 1 stipendiu (cursul 2 ani).
  - 7. Pentru ascultători la școala superioară veterinară — stipendiu (cursul 4 ani).
  - 8. Pentru ascultători la școale superioare de agronomie — stipendiu (cursul 3 ani).
  - 9. Pentru ascultători (învățători, învățătoare) la institutul pedagogic pentru școale civile 1 stipendiu (cursul 3 ani).
  - 10. Pentru ascultători la farmacie 1 stipendiu (cursul 2 ani).
  - 11. Pentru ascultători la cursul notarial administrativ 1 stipendiu (cursul 1 an).

B, Stipendii de 800 coroane:

- 1. Pentru ascultători la cursul de postă, telegraf și tren 1 stipendiu (cursul 1 an).

C, Stipendii de 400 coroane:

- 1. Pentru elevii dela preparandii de învățători (învățătoare) pentru școalele populare 3 stipendii (cursul 4 ani).
- 2. Pentru elevi la școale de cadeți 4 stipendii (cursul 4 ani).

D, Stipendii pentru învățăcei de industriaș:

- A, Stipendii de 130 coroane: Pentru învățăcei de industriaș, cari au ca școală pregătitoare 4 clase elementare 3 stipendii.

B, Stipendii de 150 coroane:

- Pentru învățăcei de industriași cari au ca școală pregătitoare 6 clase elementare, sau 2 medii 6 stipendii.

C, Stipendii de 250 coroane:

- Pentru învățăcei de industriaș, cari au ca școală pregătitoare 4 clase medii 4 stipendii.

E, Stipendii de 500 coroane.

- Pentru carierele metalurgice, electrotecnice, ceramică, mecanică, școale de clădiri, școale industriale medii, școale comerciale medii, școale și cursuri agricole, industrie artistică, școale de industrie a lemnului și altele 3 stipendii.

II. Ajutoare.

Pentru ajutoarele ce se vor da pe anul școlar 1916/17 sunt la dispoziție 7200 coroane.

Ajutoare se dau celor, cari frecventează institute de specialitate și cari urmează studii superioare în patrie, precum și învățăceilor de industriaș.

Ajutoare se pot da și pe lângă stipendii. Apoi se pot vota ca taxe de rigorose și examene de cvalificație profesorală.

Ajutoare se votează numai din an în an.

Ajutoarele anuale în genere sunt mai mici decât suma stipendiilor statore pentru acelaș ram de studiu, dar dacă ajutorul se dă ca taxă de rigorose, ori examene de cvalificațiune profesorală în acest caz nu poate fi mai mic decât suma de stipendiu.

III. Condițiuni de concurs.

1. Concurenții au să arate, că sunt fii legitimi ai unor părinți, cari au în înțelesul legilor noastre (art. leg. XXII din 1886) competență comunală în una din comunele aparținătoare fostului district al Năsăudului. Aceste comune sunt următoarele:

- 1. Mcnor. 2. Gledin. 3. Șieuf. 4. Nusfalău. 5. Sânt-Ioana. 6. Nepos. 7. Feldru. 8. Ilva-mică. 9. Sângeorgiul-român. 10. Maier. 11. Rodna veche. 12. Rodna-nouă. 13. Ilva-mare. 14. Măgura. 15. Sânt-Josif. 16. Leș. 17. Năsăud. 18. Bichigiu. 19. Hordou. 20. Salva. 21. Romuli. 22. Telciu. 23. Găureni. 24. Suplău. 25. Poieni. 26. Zagra. 27. Rebra-mare. 28. Runc. 29. Mititei. 30. Mocod. 31. Parva. 32. Rebrisoara. 33. Budacul-român. 34. Ragla. 35. Borgo-Rus. 36. Borgo-Joseni. 37. Borgo-Mijloceni. 38. Borgo-Suseni. 39. Borgo-Prund. 40. Borgo-Bistriță. 41. Borgo-Tiha. 42. Borgo-Mureșeni. 43. Coșna. 44. Rușii-Munți și 45. Murăreni.

2. Nu pot înainta rugări aceia, cari au ajuns etatea de 24 de ani, iar la stipendii pentru școale de cadeți

aceia, cari au împlinit deja etatea de 17 ani.

3. Aceia, cari au absolvat un ram de studiu, ori măiestrie, nu sunt îndreptății la stipendiu ori ajutor pentru alt ram de studiu ori măiestrie.

4. Concurenții sunt datori să dovedească cu testimoniu medical, că sunt capabili să continue studiile.

5. Concurenții sunt datori să dovedească cvalificația, ce se cere pentru singuraticile ramuri de studiu.

Acei concurenți, cari sunt ascultători ordinari ai unui curs de specialitate sunt datori să arate, că în ultimul semestru au colocvat cu succes din colegiile principale ori, întrucât după regulamentul de examene au fost datori să se supună examenului prescriș în acest semestru, că pe acela l-au trecut cu succes.

6. La stipendii pot concura numai atari școlari, cari au dovedit purtare morală bună și cel puțin progres bun. La ajutor pot concura și școlarii cu progres destulilor.

7. Doi frați nu pot beneficia deodată de stipendii din acest fond. Dacă un frate a căpătat stipendiul, celalalt frați pot fi împărțășii de ajutor.

8. Aceia, cari beneficiază de stipendiu din vre-o fundațiune privată ori publică, în același timp nu pot câștiga din acest fond nici stipendiu, nici ajutor.

9. Cel ce pentru purtare nemorală ori pentru clasificățiune rea și-a perdut stipendiul ori ajutorul de care beneficia mai înainte, nu poate concura mai târziu nici la stipendiu; nici la ajutor.

IV. Adjustarea cererilor.

Se vor aclude următoarele testimonii:

- 1. Testimoniul de competență comunală a tatălui.
- 2. Carte de botez, cei ce s-au născut după 1 Octobrie 1895 acclud extras din matricula de stat a botezașilor.
- 3. Testimoniul școlar, învățăceii de industriași vor aclude și testimoniu dela școala de industrie.
- 4. Testimoniul medical.
- 5. Testimoniul comunal de avere, care să arate starea de avere nu numai a concurentului ci și a părinților.

6. La învățăcei de industriaș contractul de învățecel încheiat înaintea autorității industriale.

V. Înaintarea cererilor.

Cererile trebuie înaintate la comisiunea administrătoare a fondurilor central școlar și de stipendii din districtul Năsăudului în Naszód cel mult până la 10 August anul curent.

Cererile înaintate mai târziu nu se iau în considerare.

Din sedința comisiunei administrative a fondurilor central școlar și de stipendii din districtul Năsăudului ținută în

Naszód la 5 Iulie 1916.

Prezident:

Dr Vasile Pahone m. p.

Secretar:

Dr Ștefan Jarda m. p.

„Arieșiana“

Institut de credit și economii, societate pe acțiuni Turda.

Avis!

Direcțiunea institutului nostru în sedința sa din 22 Iulie a. c. — având în vedere abundența de numărare și lipsa momentară de orice învârtire comercială — a hotărât reducerea fructificării capitalurilor depuse la institut și anume pentru capitale până la suma de Cor. 5000. — la 4 1/2%, peste sume de Cor. 5000. — la 5%.

Direcțiunea și rezervă dreptul ca îndată ce schimbarea împrejurărilor actuale, să rebonifice pe deponenți conform cu reabilitătea pieței de bani.

Turda 28 Iulie 1916.

1—1 Direcțiunea

Soldați!!!

Cumpărați „Cartea Soldatului II”, cea mai pitvitoasă carte de cetire în zilele aceste.

Se poate comanda la Tipografia A. Mureșianu Branisce & Comp. în Brașov (Brassó), pentru 40 fileri + 5 fileri porto.

Zece bucăți, trimtse recomandat, din „Cartea Soldatului II” costă numai 4 coroane.

FONDATA ÎN 1888.

TIPOGRAFIA

FONDATA ÎN 1888.

«**A. MUREȘIANU**»:

BRANISCE & CO.

Brașov, Str. Prundului Nr 15

Acest stabiliment este provăzut cu cele mai nouă mijloace tehnice și asortat cu tot felul de caractere de litere nouă, din cele mai moderne, în casele proprii, este pus în pozițiune de a putea executa orice comandă cu promptitudine și acurateță precum :

Cărți de știință,
Literatură și didactice.

—
—
STATUTE.

—
—
Foi periodice.

—
—
IMPRIMATE ARTISTICE.

Registre și imprimate

pentru toate speciile de serviciiuri.

—
—
Tarife comerciale,
industriale de hoteluri și restaurante.

—
—
COMPTURI,

ADRESE, CIRCULARE,

SCRISORI, COVERTE,

PREȚURI CURENTE, ȘI

DIVERSE ANUNȚURI.

Programe elegante.

—
—
Bilete de vizită

diferite formate.

—
—
Bilete de logodnă și nuntă

—
—
Bilete de înmormântări

Comenzile eventuale se primesc în biroul tipografiei, Brașov, Strada Prundului Nr. 15.

Comenzile din afară rugăm a se adresa tipografiei

„**A. MUREȘIANU**”: **BRANISCE & COMP, BRAȘOV.**